

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI VA ISTIQBOLLARI

Turopova Nigora

Termiz davlat universiteti o‘qituvchisi

nturopova@tersu.uz

Eshdavlatov Hayitmurod Boybo‘ri o‘g‘li

Termiz davlat universiteti buxgalteriya hisobi va audit yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqola O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanish jarayoni, uning mamlakat iqtisodiyotiga ta’siri va istiqbollari haqida. Raqamli transformatsiyaning O‘zbekiston iqtisodiyotida roli, ushbu sohani rivojlantirish uchun qabul qilingan chora-tadbirlar va mavjud muammolarni hal qilish masalalari batafsil tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar. Raqamli iqtisodiyot, O‘zbekiston, texnologik rivojlanish, raqamli transformatsiya, iqtisodiy islohotlar, texnologiya.

Abstract

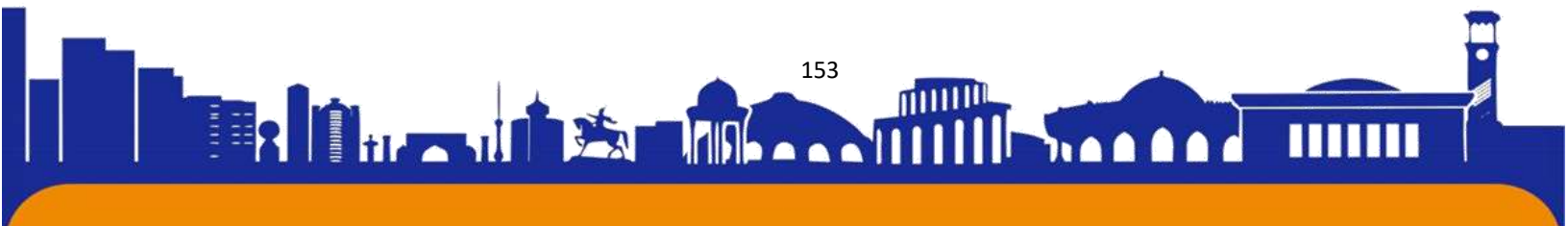
This article is devoted to the study of the development processes in the economy of Uzbekistan, the problems faced in ensuring stability and the available opportunities. It analyzes the impact of economic policies and reforms on the country's economy.

Keywords. Digital economy, Uzbekistan, technological development, digital transformation, economic reforms, technology.

KIRISH

Hozirgi kunda raqamli iqtisodiyot dunyoning barcha rivojlanayotgan mamlakatlari uchun ustuvor yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. O‘zbekiston hukumati ham raqamli transformatsiyani rivojlantirish, iqtisodiyotni zamonaviylashtirish va xalqaro raqamli maydonga integratsiya qilishni maqsad qilgan. Bu borada qabul qilingan dasturlar va strategik loyihalar orqali mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, axborot texnologiyalariga asoslangan yangi xizmat turlarini joriy etish va davlat boshqaruv tizimini shaffoflashtirishga alohida e’tibor qaratilgan. Ushbu maqola raqamli iqtisodiyotning O‘zbekistonda rivojlanish istiqbollarini ko‘rib chiqadi va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta’sirini tahlil qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Raqamli iqtisodiyot mavzusidagi ilmiy adabiyotlar va hisobotlar O‘zbekistondagi iqtisodiy islohotlar, innovatsiyalar va texnologik taraqqiyotga oid dolzarb ma’lumotlarni beradi. Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg‘armasi tomonidan e’lon qilingan ma’ruzalar, BMT va boshqa xalqaro tashkilotlarning raqamli iqtisodiyot rivojlanishiga oid tavsiyalari va dasturlari ham ushbu mavzuda muhim manbalardan hisoblanadi. O‘zbekiston hukumati tomonidan 2020-yilda qabul qilingan "Raqamli O‘zbekiston – 2030" dasturi va boshqa tegishli hujjatlar ham mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning huquqiy va institutsional asoslarini beradi.

Maqolada O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivojlanishining empirik ma’lumotlari asosida tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalarning iqtisodiy o‘shishga qo‘shayotgan hissasi va yangi raqamli xizmatlarning iqtisodiyotdagi o‘rni solishtirma usulda o‘rganiladi. Shuningdek, iqtisodiy islohotlar va davlat boshqaruvi tizimidagi raqamli transformatsiyaning statistik ko‘rsatkichlari ham keltiriladi.

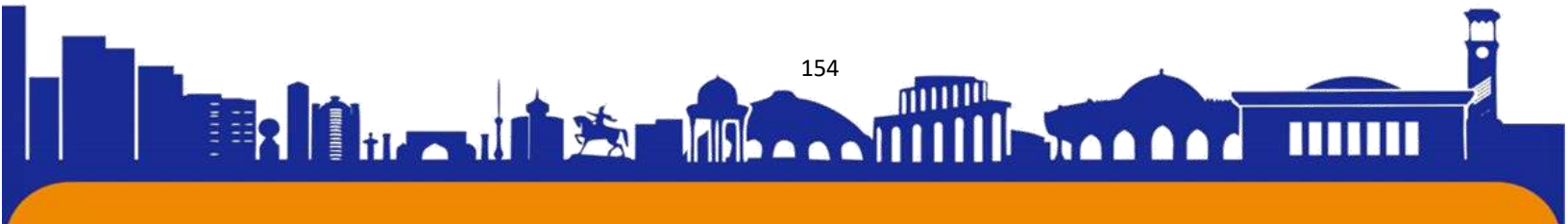
NATIJALAR

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston raqamli iqtisodiyotga o‘tishda qator yutuqlarga erishmoqda, xususan, davlat boshqaruvida raqamlashtirish jarayonlari amalga oshirilgan, onlayn xizmatlar kengaytirilgan va elektron tijorat tez sur‘atlarda rivojlanmoqda. Quyidagi jadvalda raqamli iqtisodiyotning asosiy ko‘rsatkichlari keltirilgan:

1-jadval. Raqamli iqtisodiyotning asosiy ko‘rsatkichlari

Yil	Raqamli xizmatlar ulushi (% YAIM ga nisbatan)	Elektron tijorat hajmi (mlrd so‘mda)	Internet foydalanuvchilari (mln)
2020	2.3	1,200	18.5
2021	3.5	2,000	20.3
2022	4.7	3,800	22.0
2023	5.9	5,500	24.8

Ushbu jadvaldan ko‘rinib turibdiki, raqamli xizmatlar hajmi o‘shib, raqamli iqtisodiyotning umumiy YAIMdagi ulushi ham ortmoqda. Shuningdek, elektron tijorat bozori sezilarli o‘shishni namoyon etgan.

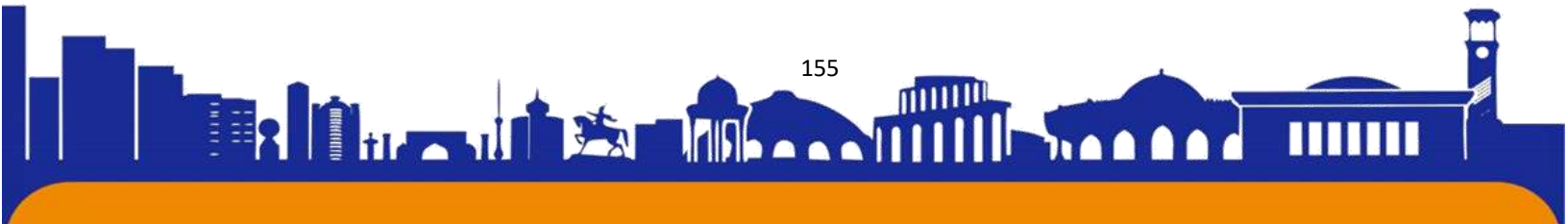
O‘zbekistonning raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yo‘lidagi sa’y-harakatlari sezilarli natijalar bermoqda. Davlat xizmatlarini raqamlashtirish sohasi jadal rivojlanib, bugungi kunda aholi uchun 2000 dan ortiq elektron xizmatlar yo‘lga qo‘yildi. Bu, nafaqat davlat boshqaruvi tizimini shaffoflashtirdi, balki vaqt va xarajatlarni kamaytirishga yordam berdi. Masalan, Davlat xizmatlari agentligining ma’lumotlariga ko‘ra, hozirda fuqarolar orasida onlayn xizmatlardan foydalanish darajasi yiliga o‘rtacha 25% ga oshmoqda.

Raqamli iqtisodiyot rivojlanishi bilan texnologiya va startaplar sohasida ham o‘shish kuzatilmoqda. 2023-yilda O‘zbekiston hukumati tomonidan startaplarni qo‘llab-quvvatlash va ularni xalqaro miqyosda rivojlantirish uchun Teknopark va IT Park kabi infratuzilmalar yaratilgan. Ushbu parklar doirasida har yili yangi texnologik startaplar, xususan, elektron tijorat, sun’iy intellekt va blockchain asosidagi xizmatlar yo‘lga qo‘yilmoqda. 2023-yil oxiriga kelib, IT Park tomonidan 1000 ga yaqin startaplarga investitsiya kiritildi, bu esa kichik biznes va raqamli innovatsiyalarning rivojlanishiga katta imkoniyatlar yaratmoqda.

Bundan tashqari, elektron tijorat sektori ham tezkor o‘shish bosqichida bo‘lib, 2023-yilda ushbu bozor hajmi 5,500 mlrd so‘mga yetdi. Elektron tijorat, ayniqsa pandemiyadan keyin, xaridorlar va tadbirkorlar uchun yangi qulayliklar yaratdi. Elektron to‘lov tizimlari, onlayn sotib olish imkoniyatlari va tez yetkazib berish xizmatlari iqtisodiyotda yangi ish o‘rinlarini yaratishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, kiberxavfsizlik va infratuzilma mustahkamligi raqamli iqtisodiyotda barqarorlik va ishonchlilikni ta’minlash uchun muhim rol o‘ynaydi. 2022-yilda O‘zbekiston hukumati raqamli xavfsizlikni kuchaytirish maqsadida kiberxavfsizlik dasturini qabul qilgan. Bu dasturga ko‘ra, davlat tashkilotlarida axborot xavfsizligi talablari kuchaytirilib, korxonalar uchun kiberxavfsizlik standartlariga rioya qilish majburiy qilib belgilangan.

Ushbu yutuqlar raqamli iqtisodiyotning O‘zbekistonda jadal rivojlanayotganini va iqtisodiy o‘shish uchun yangi imkoniyatlarni ochayotganini tasdiqlaydi. Shuningdek, raqamli xizmatlar va elektron tijoratning rivojlanishi ichki bozorda raqobatbardoshlikni

oshirib, innovatsiyalarni joriy etish va biznesni zamonaviylashtirish uchun katta imkoniyatlar yaratmoqda.

XULOSA

Maqolada raqamli iqtisodiyotning O‘zbekistonda tezkor rivojlanishi va uning mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy ta’siri batafsil yoritildi. Raqamli texnologiyalarni yanada rivojlantirish va iqtisodiyotda yangi imkoniyatlarni ochish uchun ko‘proq moliyaviy qo‘llab-quvvatlash va kadrlar tayyorlash talab qilinadi. Uzoq muddatda, raqamli iqtisodiyotning kengayishi aholi farovonligi va iqtisodiy o‘shiga xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. World Bank Group. (2023). Digital Economy for Development in Uzbekistan.
2. United Nations Development Programme. (2022). Digital Transformation in Central Asia: Opportunities and Challenges.
3. O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi. (2023). Raqamli O‘zbekiston – 2030 strategiyasi.

